

Zaaknummer : 1300817
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 Regio Achterhoek

Collegevergadering : 20 mei 2025
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : W. Scheeringa tel. : 0545-250250
Team Bestuursondersteuning

Te nemen besluit

1. Kennisnemen van de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
2. In te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen van de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
3. Geen zienswijze in te dienen op de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
4. Het uit te keren bedrag €23.500, afkomstig uit de reserve toekomstbestendige organisatie Regio Achterhoek voor Regio Deal te reserveren.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Aanleiding is de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de gemeenschappelijke Regeling Regio Achterhoek. De gemeente, zowel raad als college, krijgt de gelegenheid om zienswijzen in te dienen over de begroting 2026. Het voorstel is om geen zienswijzen in te dienen.

Argumentatie**1.1 De regionale 3O samenwerking is terug te vinden in de opbouw van de begroting**

De begroting bestaat uit een beleidsbegroting met programma's en verplichte paragrafen, een financiële begroting en bijlagen. Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen. De programma's 2 en 3, te weten Smart Economy en Smart Living zijn bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het boekwerk en de toelichting bij dit voorstel.

2.1 Programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen zijn van belang voor gemeenten

In programma 1 Smart Governance staat een toelichting op de begroting (exploitatiekosten) van Regio Achterhoek. Er is sprake van een autonome stijging van de inwonerbijdrage. Zie verder bij de tekst onder Financiën. In programma 4 Bedrijfsvoering en rente staat een toelichting op de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen. In deel 2 Beleidsbegroting en verplichte paragrafen wordt ingegaan op het beleid, weerstandscapaciteit, risico's en financiële kengetallen.

2.2 Er is voldoende weerstandsvermogen

Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandscapaciteit aanwezig van € 400.000. Het maximale te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen is gebaseerd op 1,4 * benodigde

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

weerstandscapaciteit. Een eventueel surplus wordt uitbetaald. Op basis van het verhoogde risicoprofiel bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 494.000. Door de hogere risico's daalt de weerstandsratio onder de 1,0 en daarom wordt voorgesteld de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer 1,0 en daarmee voldoende wordt. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

2.3 De begroting 2026 is sluitend en de Regio kan tijdig bijsturen

Op basis van de genoemde financiële uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage voor 2026 € 78.319 voor de gemeenten én is de begroting structureel sluitend.

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egalisereserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie (€ 838.000) niet meer in volle omvang nodig is. De Regio stelt voor de middelen als volgt in te zetten en dit in het boekjaar 2025 te verwerken:

- € 100.000 naar algemene reserve als aanvulling van weerstandsvermogen voor verhoogde risico's
- € 150.000 behouden voor kosten organisatieontwikkeling en mogelijk frictiekosten
- € 100.000 naar egalisereserve rente voor het opvangen van toekomstige rentedaling
- € 300.000 naar Investeringsfonds (deel dat kwam uit subsidie-opbrengsten voorgaande jaren)
- € 188.000 eenmalige uitkering aan gemeenten (€ 23.500 per gemeente).

3.1 Een zienswijze indienen is niet nodig

Gelet op het voorgaande is er geen reden om een zienswijze in te dienen.

4.1 Er is sprake van een inspanningsverplichting Regio Deal

Gezien het feit dat Berkelland een inspanningsverplichting heeft ten aanzien van Regio Deal, maar geen aparte reserve hiervoor heeft gevormd, stellen we voor het uit te keren bedrag van € 23.500 voor Regio Deal te reserveren. Daarmee wordt het mogelijk om het college te laten besluiten over deelname aan een regiodealproject waarvoor een bescheiden cofinancieringsbijdrage nodig is.

Kanttekeningen en risico's

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek hanteerde de Regio de volgende uitgangspunten:

- Een structureel sluitende begroting
- Realistisch begroten
 1. Indexeren volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021);
 2. Uitgaan van werkelijke renteopbrengsten en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisereserve rente.
 3. Verwerken van een structurele opbrengst vanuit subsidies van € 100.000. Dit verhoogd risicoprofiel is meegenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Om meerjarig een structureel sluitende begroting te kunnen realiseren is de opgave voor 2026 een kostenbesparing van 10% (€ 331.000). Deze kostenbesparing is gerealiseerd door:

- o Verlagen van budgetten waar dit mogelijk is (o.a. op basis van uitgaven voorgaande jaren en versoering van uitgaven).
- o Inleveren 2 fte formatie-uitbreiding uit 2025. Tegelijkertijd ontstaat hiermee nog meer urgentie om (bestuurlijke) keuzes te maken over de inhoudelijke agenda. Zeker ook gezien de huidige werkdruk.
- o Efficiënter en slimmer werken (o.a. AI, standaardisatie werkprocessen en digitalisering). Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de algemene financiële beschouwing in deel 3 onderdeel 3.1.

De Regio heeft bij de begroting 2025 2 fte formatie-uitbreiding gekregen. Die wordt nu weer ingeleverd. Deze formatie-uitbreiding was onder meer bedoeld voor lobbytaken. De Regio volgt de actuele ontwikkelingen bij Rijk, Provincie, gemeenten, GROS (grensoverschrijdende samenwerking) en Europa en speelt hierop in. Belangrijk is om de lobbynetwerken in beeld te blijven houden en de relaties te beheren. Inleveren betekent dat door vertrek van de huidige lobbyist de invulling van de functie tegen het licht moet worden gehouden. De Regio doet dit al door de aansturing lobby neer te leggen bij de nieuwe secretaris directeur en de aansturing bij communicatie aan te passen. Verder wordt er een programma coördinator geworven in verband met het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Hierdoor kan de nieuwe kracht zich focussen op de lobby richting Den Haag. Lobby richting Europa is door inhuur geregeld en is een rapport uitgebracht. Uitwerking van de werkzaamheden en focus volgt nog. We blijven dat kritisch volgen.

Financiën

Bijdrage van de gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2025	2.421.686	8,01
Absolute stijging van de autonome kosten	78.319	0,23
Bijdrage van gemeenten 2026	2.500.005	8,24

Voor Berkelland betekent dit een bijdrage van € 361.917 (43.922 inwoners).

De Regio stelt voor € 188.000 eenmalig uit te keren aan gemeenten (€ 23.500 per gemeente). Besluitvorming vindt plaats op 10 september 2025 in het Algemeen Bestuur. Normaal gesproken vloeit dit uit te keren bedrag terug naar de algemene middelen. Gezien het feit dat Berkelland een inspanningsverplichting heeft ten aanzien van Regio Deal, maar geen aparte reserve hiervoor heeft gevormd, stellen we voor dit bedrag voor Regio Deal te reserveren.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Berkelland neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek. Het algemeen bestuur richt zich op werkzaamheden als de begroting en rekening, taken op het gebied van personeelszaken, financiën, automatisering, huisvesting, administratie- en archieftaken, communicatie en subsidies en subsidie-werving.

Voorstellen ten aanzien van de begroting van de gemeenschappelijke regeling moeten worden voorgelegd aan de afzonderlijke gemeenteraden binnen de gemeenschappelijke regeling. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam stuurt de voorlopige jaarrekening aan de raden van de betrokken gemeenten. Het college brengt de jaarrekening (namens het Dagelijks Bestuur van de Regio Achterhoek) ter kennisname aan de gemeenteraad.

Planning en evaluatie

Volgens de vastgestelde planning ligt de begroting in het Algemeen Bestuur van 10 september 2025 ter besluitvorming voor. Zienswijzen ontvangen voor 27 augustus 2025 worden meegenomen in de verzending van de vergaderstukken. Zienswijzen ontvangen na deze datum worden later

toegevoegd aan de vergaderstukken of mondeling ingebracht in de vergadering.
Voor de zomer zal een aanvullende oplegnotitie worden toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting.
In het najaar worden eventuele organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt en deze worden indien nodig met een begrotingswijziging voorgelegd.

Alternatieven

Geen

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 2025

b e s l u i t:

1. Kennis te nemen van de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
2. In te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen van de begroting 2026 Regio Achterhoek;
3. Geen zienswijze in te dienen op de begroting 2026 van de Regio Achterhoek;
4. Het uit te keren bedrag €23.500, afkomstig uit de reserve toekomstbestendige organisatie Regio Achterhoek voor Regio Deal te reserveren.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 Regio Achterhoek Regio Achterhoek

De inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie is gekoppeld aan het programma Smart Governance

In de Achterhoek is sprake van samenwerking tussen Overheid, Ondernemers, en maatschappelijke Organisaties, en de provincie Gelderland; Achterhoek ambassadeurs. In de begroting wordt de officiële naam van de Gemeenschappelijke Regeling voor de gemeentelijke samenwerking gebruikt: Regio Achterhoek. De roepnaam van het totale samenwerkingsverband (3O) is Achterhoek ambassadeurs; 8rhk. De regionale 3O samenwerkingsstructuur is terug te vinden in de programmabegroting. De programmabegroting is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen ze zichtbaar maken wat er buiten de eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen. De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, en begroting van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden.

De indeling van de begroting sluit aan op de Visie 2030

In 2022 heeft de Regio hun ambitie, doelen en streefwaarden aangescherpt in de 'Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit'. De indeling van de begroting sluit aan op de Visie 2030: Smart Governance, Smart Economy en Smart Living.

Er zijn een aantal actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

- Langjarige investeringen in de Achterhoek (Nationaal Programma Vitale Regio's)
De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio vanuit het Rijk. Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie vanuit het rijk om deze middelen te verlengen. De inzet van deze middelen wordt meegenomen bij de notitie inkomstenverwerving later dit jaar (zie onderdeel structureel sluitende begroting).
- Besparingsopgave
Het Algemeen bestuur heeft opdracht gegeven om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Hiervoor dient een structurele kostenbesparing van 10% gerealiseerd te worden. Deze besparing is financieel verwerkt in de begroting 2026.
- Heroriëntatie inhoudelijke agenda Regio Achterhoek
De Regio wil scherpe keuzes maken in het 'takenpakket' van Regio Achterhoek die passen binnen de financiële kaders. In de voorliggende concept begroting (mei) is over de inhoudelijke keuzes nog niet besloten en eventuele organisatorische effecten zijn nog niet verwerkt. De planning is om voor de zomer een aanvullende oplegnotitie toe te zenden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor programma 2 en 3 in de begroting. Deze programma's liggen ter kennisgeving voor in de gemeenteraden. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Nieuwe Achterhoek Visie, mogelijk aanpassen samenwerkingsregeling

In 2025 wordt -mede naar aanleiding van de evaluatie en besparingsopgave- de inhoudelijke agenda van de Regio tegen het licht gehouden. En in het verlengde hiervan de Governance van de samenwerking en organisatie (inclusief rol) van Achterhoek Ambassadeurs. Van hieruit en met input van het Regioplan NPVR en de ontwikkelscenario's RPA zal een nieuwe Achterhoek Visie worden

opgesteld. Hieruit kan een aanpassing van de Governance en het aanpassen van de samenwerkingsregeling volgen.